

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. — Egyes szám ára 6 kr.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Dobay János.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez
hirdetmények és előfizetések a kiadóhivatalhoz (ifj. Jancsó
Mózes könyvnyomdája Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

A polgári házasság.

Huszonegy szavazattal maradt kisebbségben a javaslat s bár az ultramontanizmusnak a győzelme több nap óta előrelátható volt, mégis óriási konsternációt keltett. Száz-tizenhatszavazat szavaztak a javaslat mellett és százharminczkilenczen ellene. Sajátságos jelenség. De itt még nincs vége a küzdelemnek, még csak ezután fog következni egy harmadik tényező, az ellen-reakció. Modern társadalomban, alkotmányos államokban a gyöngébb meghajlik a többség akarata előtt, azzal dacolni nem szokott és ime mit látunk, a reakciónáriusok az ódsi statusquot védik, megtámadják az akciózt, mely közszükség, melyet hatalmas megnyilatkozott közvélemény sürget; tulajdika a politikai illendőség határait és tulhajtott bigottériával állják utját a haladásnak. Mit akarhat a katolikus egyház? Miért száll szembe a magyar állammal? Hisz jogában áll a magyar államnak, hogy minden polgárára egyenlő jogot statualjon életük legfontosabb mozzanatára a házasságra nézve, avagy tán külön hatalmat óhajt az államban, mely kivételes jogokat biztosít részére? A javaslatnak nincs más célja, mint a vallások sérelme nélkül, érintetlenül hagyva dogmáikat, kielégíteni az államnak fölötté kíváncs érdekeit, s ezzel ellenkezőt magyar hazafi nem kívánhat. És mit tettek? Engedték, hogy az alsó papság fölhasználja az oltárt, a szószéket és hirdessen arról Krisztus igéi mellett oly tanokat, mely el akarta hitetni a néppel, hogy a kormány a vallást támadja meg, a családi élet szentségét semmisíti meg s azon voltak, hogy megutáltassák a polgári házasság intézményét. Azonban e kor emberei már nem elfogultak; többé a vallás képviselői uralomra fölöttük nem számíthatnak és csak a tisztelet marad meg számukra, míg nem jön egy aera, mely talán attól is megfosztja s gyűlölteket lehetnek ép úgy, mint gyűlölteket ők minden reformatorát s annak idején, kik megmutatták a való, igaz utat az emberiségnek a haladásra.

Különben Keglevich István gróf komolyan megfenyegette

nem csak a papokat, hanem a főrendiházat is.

Egyenesen fölvetette a kérdést: vagy meghajol a főrendiház a nemzet akarata előtt, vagy elveszti a nemzet bizalmát s a felzudult közvélemény ha nem is fogja elsőpörni, de mindenesetre alaposan megreformálja és ezt teljes joggal fogja tenni, mert ily módon két kamarával kormányozni, melyek közül az egyik mindig megakadályozza a másik alkotásait és törekvéseit, lehetetlen.

A főrendiházban a klerus szervezkedett többséggé, nézük csak a klerus tagjait. Ők majdnem mind a porból, a népből emelkedtek arra a szédtő magas polezra, hogy hirdessék az egyenlőséget, a békét és bevigyék a magas kasztba a demokráciát és ők azon a polezon nem az egyházat, nem a vallást védik, nem az egyenlőséget és a békét hirdetik, hanem hatalmukat kívánják nevelni, fölényüket éreztetik és földédelgetett egyéni érdekeiket az állam érdekeivel állítják szembe. Széchényi Béla gróf, a legnagyobb magyar fia, ott az arisztokrata gyűlekezeten dicsőítette a francia forradalmat, mely lerontotta az előítéleteket, eltörölte a rendi kiváltságokat s ezzel egyidejűleg elvette az egyház vagyonát. Ebből bizonyára megérthette Magyarország főpapsága, hogy: addig jár a korszak, a kura, míg nyaka szakad. Az ellen-reakció, melyet maga a főpapság hívott ki, fölfüggesztette a szekularizáció Damokles kardját a papi vagyon fölé s az elközbás réme sötét szárnyainak suhogását, idő telik-mulik, megfogják hallani a reformok előtt bezáródó főpapi fülek.

És ha az egyház megbénítani akarja az állami hatalmat, a tekintélyt, jó lesz számot vetni a következményekkel, mert beállhat a pillanat, hogy az ország komoly megfontolásra venné az állam és az egyház hivatását s levonva a konsequenciákat, az egyházat, mely most államon kívüli álláspontot foglal el, bevezeti az államba, rendeltési helyére, garantirozza részükre a békét és tiszteletet, de visszaveszi azon javakat, a mit azért adott, hogy az országot békében és harezban tettel, vagy sereggel védelmezzék. Visszavezeti azon

egyszerű formához, mely Krisztus alatt volt, a mely nélkülözötte a pompát, a fényt, nélkülözötte az egyházi vagyont és szegényen, de tiszta szívvel hirdette a tanokat, mely az emberiség javát célozta s mely később és ma már sokban eltért azon alapisánytól. Várjunk tehát és legyünk türelmekkel, mert mindennek alakulnia kell kor szerint s ha elodáztatott a javaslat egy időre, nem sokára győzelmesen kerül vissza. o. o.

Politikai hírek.

Belföld.

A memorándum-pör a képviselőházban. A képviselőházban interpelláció tárgyává tették azokat a felháborító visszaéléseket, melyeket az oláh agitátorok Kolozsvárt a magyar szabadság révén a magyar nemzet ellen elkövetnek.

A memorándum-pörre Kolozsvárra rándult oláhok valóságos sajtóirodát szerveztek és ez alatt a hamis czégér alatt hazug híreket telegrafálnak a külföldre a pör lefolyásáról, mely a legliberálisabb szabadalmak s a magyarság részéről igazán nagylelkű békétüres közben történik. Hívtány visszaélés a magyar nemzet szabad intézményeivel, szabadságszeretével és engesztelékeny türelmességével, a a mit az oláhok Kolozsvárt elkövetnek. Jó, hogy a képviselőház állást foglalt e méltatlan üzemekkel szemben s jó, hogy mód adatott a kormánynak nyilatkozni, miképpen vélgátat vehetnei a rágalmak elterjedésének.

Az anyakönyvek tárgyalása.

Az állami anyakönyvek tárgyalását a képviselőház jövő szeptember megkezd, bár a főrendiház elvetette a polgári házasság törvényjavaslatát.

A szavazás eredménye. A főrendiház 10-én tartott ülésében Korányi Frigyes és Zlenka püspök felszólalása után Wekerle miniszterelnök mondott hatalmas beszédet. Ezután következett a szavazás, a melyben a polgári házasság törvényjavaslatát huszonegy szavazattal kisebbségben maradt. Ugyanis a javaslat mellett szavaztak százharminczkilenczen. Az ultramontanizmusnak és reakciónak ez a győzelme, bár napok óta előrelátható volt, méltán keltett az egész országban óriási visszatetszést.

Az igazságügyi bizottság határozata. A képviselőház igazságügyi bizottsága letárgyalta a gyermekek vallásáról és a zsidók recepciójáról szóló törvényjavaslatokat és azokat egyhangulag elfogadta.

Külföld.

Rosebery válság előtt. A konzervatívek azt hiszik, hogy Rosebery a holnap szavazásánál vereséget fog szenvedni; valószínűbb azonban, hogy nem marad kisebbségben, de a többség oly elenyésző csekély lesz, hogy kénytelen lesz lemondani.

A belga anarkisták. A rendőrség letartóztatta a legutóbbi bomba-

merénylet két tettesét, Asterot és Francenz anarkisták személyében, kiknek lakásán bombák előállítására szükséges anyagokat nagy mennyiségben találtak. A letartóztatottak megtagadnak minden felvilágosítást, de rájuk bizonyították, hogy ők voltak azok, kik közvetlenül a merénylet után a pályaudvarra menekültek. A kormány nagy anarkistapert indít, melyen több, mint 100 vádlott ül majd a vádlottak padján.

Forrongás Romániában. A brailai kerület néhány községében a lakosság közt a községi adótörvény helytelen értelmezése következtében forrongás volt. A hatóságok intézkedéseket tettek a mozgalom elnyomására. Sikertelen a törvény értelmének felvilágosítása által az igazságot lecsillapítani. A román lapoknak erről szóló hírei tulzoltak.

A római pokolgép. A képviselőházban Crispi miniszterelnök Odeselechi képviselő kérdésére közölte, hogy az Odeselechi-palotában tegnap történt petárda-robbanás tettesét letartóztatták és megindították ellene a büntető eljárást.

Forradalom Argentiniában. Az argentiniai főkonzulhoz hír szerint az a jelentés érkezett, hogy Buenos Airesben kitört a forradalom. A főkonzul azonban kijelenti, hogy a jelentés hitelességeért nem vállalhat felelősséget.

Szemle.

A hosszantartó szárazság után országsszerte bőséges eső hull. A gazdák aggodalmát egyszerre a jövőbe vetett bizalom váltotta fel és most a jó aratásra való kilátások elég kedvezőek. A magyar alföld termékeny rónáin a vetések, a beérkezett jelentések szerint, szép reményekre jogosítanak és az ország többi részeiben is általában nincs ok a panaszra. Ha az annyira rettegett május hónap elemi csapások nélkül fog elmúlni, úgy aratásunk kielégítő lesz.

A napilapok a hódmezővásárhelyi munkászavargásokról nap-nap után egész oldalakat irtak, azonban a tudósítások legnagyobb része oly czéltatos és felületes, hogy azokat olvasva, a mozgalom okairól épen nem nyerünk tiszta képet. Mult számunkban nagy vonásokban kifejtettük nézeteinket az ugynevezett alföldi socialismusról és kifejtjük abbéli reményünket, hogy a kormány és a társadalom tudni fogja kötelességét. Már is látjuk, hogy ugya kormány, mint a helyi hatóságok a mezei munkások helyzetének javítása érdekében üdvös akezióra készülnek. Örömmel látjuk, hogy az illetékes körök jó akaratral és humanizmussal járnak el, hogy a sajnálatos események ismétlődésének elejét vegyék.

Midőn Wekerle miniszterelnök a parlamentben a hódmezővásárhelyi zavargások ügyében tett interpellációkra válaszolt, többi közt azt is mondotta, hogy a nyomornak sok helyen a példátlanul rossz gazdálkodás az oka. És ebben a miniszterelnöknek igaza van. Fájdalom, ha-

Lapunk mai számához egy félív melléklet van csatolva.

zánkban nagyon is sok ama gazdasági üzemek száma, melyek a modern igényeket épenséggel nem elégítik ki és igazán rablógazdaságoknak nevezhetők. A kisebb gazdaságokban a felszerelés általában hiányos és csak a nagyobb birtokokon látunk a kor színvonalán álló berendezéseket. Sok vidéken a gazdák irtóznak a befektetéstől, minék következtében az üzem oly hiányos, hogy a gazdaság alig hajthat némi jövedelmet. Természetesen a mezőgazdasági hitelnek egészségesebb alapon való szervezése e bajok megszüntetéséhez sokat hozzájárulna.

A képviselőház tulnyomó többséggel szavazta meg a román kereskedelmi szerződést, melyet az ellenzék egy része oly erősen támadott. A magyar közvélemény a szerződés elfogadását általában kedvezően fogadta, mert meg van győződve, hogy a magyar érdekek minden irányban kellő védelemben részesültek és hogy az ipar és kereskedelem kelet felé jelentékeny lendületet fog venni Románia egyes iparezikeink részére igen jó piac lesz és Erdélyben már is bizonyos élénkség vehető észre a forgalomban.

Egy két napilap a multkoriban azt szelöltette, hogy Bethlen miniszter és államtitkára Miklós Ödön le fognak mondani, mert a földmívelési minisztérium vezetésében olyan tulzot agrárius irány kapott lábra, mely a kormány többi tagjainak nem tetszik, minthogy ez az irány a kormány által követett közgazdasági politikával éppen ellenkezik. Nincs módunkban megmondani, hogy a dologból mi igaz, mi nem, de az tény, hogy a magát agráriusnak nevező párt a miniszter politikájával sehogy sincs megelégedve és lapjában folyton azért támadja Bethlent, mert nem védi kellőleg a mezőgazdaság érdekeit. Tehát nem valószínű, és különben a miniszter intézkedéseiből látható is, hogy Bethlen nem követ tulzot agrárius politikát, de igenis követ olyan mezőgazdasági politikát, mely a magyar gazdák nagy többségét kielégíti, és mely az arany középut egy oly földmívelési politikában, melyet egy iparban és kereskedelmében fejlődő agricol államban követni lehet. Magyarország főleg agricultur állam, és bizonyos mértékben agrár-politikát kell követnie, de tekintettel kell lennie fejlődő iparára és kereskedelmére is, mely nem engedi meg, hogy az agrár irányban a tulzásokba essünk.

A közgazdászoknak már sok fejtörést okozott a gabnaárak hullámzása, de még nagyobb problema az a különös jelenség, hogy a gabonaárak néhány év óta folyton alászállanak, dacára annak, hogy a termelési költségek napról-napra szaporodnak. Sokan azt vélik, hogy ezt főleg a ropant gabonakészletek okozzák, melyek ismét a tultermelés folytán keletkeztek. És tényleg ez a körülmény még a legjobban magyarázza meg a páratlan áreszkendés okát. De viszont jeles nemzetgazdászok azt jósolják, hogy néhány év múlva a készletek elfognak és kenyérszükség lesz, mert a termelés nem tart lépést a lakosság szaporodásával, a mi a jelenlegi viszonyokat tekintve, első pillanatra nagyon is merész állításnak látszik.

A magyarországi mezőgazdasági viszonyok sok irányban kedvezőtlenek, de viszont nem mondhatni sokkal jobbat a külföldről sem. Mindenütt panaszokat hallunk és a legnagyobb államok törvényhozásainak a mezőgazdasági kérdések nagy gondjukat képezik. Angliában és Oroszországban a viszonyok a lehető legrosszabbak, a mi a földbirtok hallatlan értékesítketését vonta maga után. Németországban a mezőgazdaság sok bajjal küzd, különösen mióta a birodalom szakított a védvamos politikával. A porosz képviselőház éppen most tárgyalja a mezőgazdasági kamarákról szóló törvényjavaslatot, melytől a kormány sok jót vár. A Franciaországban követett védvamos politika a mezőgazdaságnak javára vált ugyan, de az ottani ropant készletek minden áremelkedést megakadályoznak és azonkívül az amerikai buza nagy versenye sokat árt a francia gazdáknak.

Ezredéves kiállítás.

Az 1896-iki ezredéves kiállítás szervezési előmunkálatait lényegükben befejezték és most már a tulajdonképeni kiállítási munkák időszaka kezdődik. Az országos bizottság és a csoportbizottságok megállapították a kiállítás mindegyik osztályának programját és kereteit; sok merész újító eszmét fogadtak el, nagyratörő ezélokot tűztek ki. A kiállítás ügyeit intéző kormány férfiak nem riadtak vissza semmi költségtől, hogy ugy az egész kiállítási terület, mint az egyes kiállítási épületek méltó színhelyei legyenek az országos évezredi versenynek, a megvalósítandó nagy eszméknek.

A tavaszi idő beálltával száz meg száz munkáskéz jön mozgásba, hogy a városligetet átalakítsák az ezredéves kiállítás színhelyévé, a hol azután föl lehet építeni a csarnokokat, a melyek a nemzeti munka remekeit befogadják majd. Végül a kiállítási igazgatóság szétküldte már a bejelentési ívek tízezeit és minden városban, minden megyében működnek már a közegek, a kik az egyes kiállítóknak megadják a szükséges utbaigazításokat. Most a nemzet munkásain a sor, hogy e kijelölt, kitűzött kereteket betöltsék tehetséggük és szorgalmuk eredményeivel, hogy bejelentések az ész és a kéz remekeit, melyek bemutatásával tanusítani fogják, hogy ezer év multával a műveltség milyen magas fokára emelkedett a nemzet, az ő termelés, az ipar, a kulturális haladás minő alkztásai és vívmányai biztosítják a magyar államnak a második évezredet. A legutóbbi hetek eseményei elterelték az ország figyelmét az 1896-iki ezredéves kiállítástól. De ez az idő nem veszett kárba.

A nemzeti lelkesedés hatalmas megnyilvánulása fölkelte az egész művelt világ érdeklődését és a nemzet minden fia most még inkább megfogja ragadni az alkalmat, mely 1896-ban kínálkozik fog arra, hogy a világgal megismertessük a most megnyilatkozott erkölcsi erőnek szellemi és anyagi hatalmi eszközeit is. Az időpont most a legkedvezőbb. Most, mikor az egész magyar nemzet annyira egynek érezte magát, most gondoljon mindegyikünk arra, hogy a millenium ünnepén mivel fog a maga részéről hozzájárulni ahhoz, miszerint a nemzeti próbatétel a nagyszabású kerethez, a kitűzött ezélhoz, az évezredenként csak

egyszer ismétlődő alkalomhoz méltó legyen.

Es már most szükséges, hogy mindegyik kiállító jelentkezék; mert így egyrészt a kiállítóknak kellő idejük marad, hogy a kerületi bizottságoktól utbaigazítást kérjenek és a bejelentett tárgyak kivételére megfelelő gondot fordítsanak, másrészt pedig a rendezéssel megbízott közegek gondoskodhatnak arról, hogy az ideje korán bejelentett kiállítási tárgyak kellőleg érvenyesüljenek és a nemzeti munka millió és millió remeke harmonikusan rendezett, minden részletében gondosan egybeillesztett egészet képezzen. Itt ott rebesgetnek közzahíreket a kiállítás esetleges elodázásáról. A leghatározottabban állíthatjuk, hogy ezeknek a mendemondáknak semmi alapjuk sincs. Kiállítás-technikai szempontból semmi ok sincs az elodázásra, mert az egyes-egyedül csak a kiadások növelését eredményezné. Egyesek bizonyos nagyszabású közmunkák befejeztétől akarnak függővé tenni a kiállítás megtartásának idejét. Ez képtelen kívánság; mert a hatalmasan buladó Magyarországnak most már mindig fognak nagy közmunkák folyni; de a magyar állam megalkotásának ezredik évfordulója ugy a mint a köztudalom azt megállapította: olyan mozzanat, a melyhez képest még a legnagyobb szabású közmunka is elenyészik. Tehát itt az ideje, hogy a nemzeti munka összes képviselői az alkalmat, a hol a hazafias felbuzdulást évezredre szóló alkotásban megtestesíthetik, siessenek megragadni és az 1896-iki milleniumi kiállításon bemutatandó remekeit, az illetékes közegeknek bejelenteni tovább ne késsenek.

Románia közgazdasági és kereskedelmi állapota 1893. évben.

A közgazdaság és kereskedelem állapota 1893. évben a multévihez képest keveset változott. Azonban figyelemre méltó, hogy a román kormány az ország mezőgazdasági fejlődésére ez évben nagy gondot fordított. Az 1891. évi július 11-én életbeléptetett autonóm vám-tarifába helyezett reménye Romániának ezen évben sem teljesedett, miután az ország új iparágak alapítására sem a kellő elemekkel nem rendelkezik, sem pedig tőkepénzesei nem hajlandók ipari ezélokra pénzüket lekötöni, miert is a kormány jelzett autonóm-vám-tarifája hatályon kívüli helyezésére kényszerítettet. Hogy a gazdasági állapotok Romániában nem nagyon kedvezőek, mutatja azon körülmény, mely szerint a bevétel még kizárólag ipari cikkekre szorítkozik eddigél az egyes időszakokban meglehetősen egyenlő volt, míg a kivitel — mely csupán mezői termékekkel foglalkozik, — kevésbé az ország aratásának sikere, mint inkább a világpiac áralakulásától függ és főleg csak az aratás utáni idő áll rendelkezésre. Mennyire törekszik az állam a közlekedési utakat főleg a magyar határ felé jó karba helyezni és újakat teremteni, bizonyítja azon körülmény, hogy a mehedintzi 1050 klm. és a gorjui-i 760 klm. hosszú utahálózat előbbi 180, utóbbi 75 kilométerrel kibővítettet. A kereskedelmi hajóraj fejlesztése ezéljából, a román pénzügyi minisztérium a Duna gőzhajózási társaság turn-severini

hajógyárát 1893-ban megvette azon szándékkal, hogy itt egy hajógyárat alapít s benne hajóka. készített.

Romániában a mezőgazdaságot még mindig az által szenved, hogy csupán a földmívelésre szorítkozik s a marhatenyésztést és mezőgazdasági ipart elhanyagolja. A gabonaneműek alacsony ára folytán kényszerítve volt a termelő az aratás nagyobb részét megtartani, mely körülmény annál aggasztóbb, miután a gabona eltartására alkalmas raktárak Romániában nincsenek s ha a főlöleg egy része sertés és szárnyasok etetésére használtatik is fel, Románia nagyon megfogyott marhaállományának ily nagy takarmánykészletre, mint a minő ez idén rendelkezésre áll, szüksége nincsen. Az 1891. évi silány aratás és az 1892. évi alacsony gabnaárak folytán a gazdálkodó, adó és egyéb tartozásaival visszamaradt és az 1893. évben sem volt képes megfogyott marhaállományát szaporítani, annál kevésbé gazdasági gépeket szerezni s egyéb új befektetéseket eszközölni. Az eddig csak hiányosan kezelt állami birtokok eladásából szép eredményt remélnék, mely birtokok apró parcellákban ezen évben is földművelésnek adták el.

A zabaratás gyenge közép eredményt adott, a tengeri azonban mely a hideg miatt sokat szenvedett a megelőző 1892. évi termelésnél ugyan gyengébb, azonban még mindig kielégítő termést hozott. Általában az aratás kielégítőnek mondható.

Elégséges takarmány folytán a marhatenyésztés, főleg a sertésé kedvező volt.

Kossuthnál. *)

És felvirradt ránk, életünk legdicsőbb, legnagyobb és örökre legelfelejtethetlenebb napja...

Gyorsan végezvén a reggelivel, legelőször is Turinnak ránk nézve legnevezetesebb utcáját a Via dei Mille-t kerestük fel, mely a S. Francesco de Paola-utczát, melyben szállva voltunk, csaknem közöpen keresztezi és egyenesen a Po partjára vezet. A Via dei Mille Turinnak kisebb és esondesebb utcái közé tartozik. 12—14 meter széles utca, apró erkélyekkel megrakott, kevés díszítésű 2—3 emeletes házakkal; de nyíl egyenes és tiszta, mint általában Turin minden utcája.

Megilletődve álltunk meg néhány perezig a 22-es számú, kávébarnára festett kétemeletes ház előtt és dobogó szível néztünk föl az első emeleti ablakokra, melyek az utca szembeeső oldalán elterülő esinosan parkirozott, kis négyszögű térre nyílnak.

Itt lakik az aggrömete, a legenda-szerű szellemóriás, ki egykor büvös szózatával egy nemzet szabadságát támasztá fel halottaiból. Itt éli messze idegenben hanyatló napjait, ezer kilométerre elszakadva a hazától, melyért javaéletének minden pillanatát szent rajongással föláldozá. Nem is ember már, hanem egy szent nemzetieszme, — élő ember-alakban.

Egy darab magyar történelmet rejt magában ez a ház — a legesodásabbat, legmagasztosabbat...

Csendesen vonultunk el az abla-

*) Mutatvány ifj. Gödri Ferencz Sepsiszentgyörgytől „Turinig és vissza” utleírás munkájából.

latot kell csinálni, havonként 3-szor rovacsozni, frankojegyet, nyomtatványt, hivatali szerszámot a kitűzött határidőig megrendelni, hű végével egy néhány ezer forintból elszámolni az utalványt a miniszteri s az egyebet a kerületi számvétséghez, az áruforgalmi statisztikát az országos statisztikai hivatalhoz, a rendeleteket rendszeren 24 óra alatt elintézni, ellátmányt kérni, pénzt beszedni stb. stb. S mindezzel oly szigorú pontossággal, hogy a legkisebb alaki hiba rendbíróságot von maga után, minek elengedése nincs eset. A mulasztást még betegséggel sem lehet igazolni. Egy kis szórakozottság igen könnyen egy pár forintjába kerülhet az embernek. A legkisebb hibát sem lehet elsimítani, mert úgy vagyunk szervezve, hogy egyik hivatal ellenőrzi a másikat s az észlelt hibákat — szintén rendbíróság terhe mellett — jelenteni köteles.

És most kérhető valaki, hogy mindezt a sok, pontos és terhes munkateljesítésért s a nagy felelősséggel szemben mi a fizetés. Megmondom azt is, csak kérem ne nevéssenek. Egy postamesternek, ki szállítással is megvan bízva, évi fizetése 150 frt osztrák értékben, annak pedig, a ki szállítással nincs megbízva 180 frt, vagyis egy óra 12 frt 50 kr, illetve 15 frt, egy napra 40, illetve 50 kr.

Ebből kérem bérelni kell egy oly lakást, hol legyen külön iroda, ruházkodni, élni, sőt még családot is tartani, mert hát nálunk — fájdalom — a nötlenség még nincs elrendelve.

Ebből megélni bizony nagyon bajos. Mellék foglalkozás után pedig jövedelemre nem számíthatunk. Arra időnk nincs, sőt még vasárnap is csak 1—2 órai szünetünk van.

Ily fizetés mellett a szükség és nyomor rendes lakói a postamester házában. És a nyomor között ott a kísértés ördöge, a pénzpusztító, mondván, inceselkedvén, mint a bűjtőlő Messiáshoz: „Mindezeket néked adom, ha leborulva tisztelendesz engem.” (Máté IV. 9.)

Ne azon csudálkozzanak hát kérem alázatosan — hogy mennyi sikkasztás történik, ha néha hallják, hogy egyik-másik postamester elesik hanem inkább bámulják azt a karaktert, a mely nyilvánul általában a postamesteri testületben s a melylyel ellenáll a kísértésnek. Mert könnyű dolog a gazdag embernek becsületesnek lenni és maradni; nem így az anyagi gondokkal küzdőknek, különösen, ha még az alkalom is folyton kínálkozik.

Az igaz, hogy két jó barátunk mindig velünk van: a közmondásos gorombaság és türelem. Ezek nélkül nem is volnánk az, a mi. Ez nem is lehet másképp. Mikor a Teremtő különféle teremtményeinek utjait ki-mutatta, utavalóval is ellátta. Adott a ragadozó vadnak erős fogakat, a gyenge nyulnak jó futó lábakat. Nekünk postamestereknek a szamarakkal és birkákkal ugyanazon tulajdonságot rakta tarisznyánkba: a türelmet; mert bölcsen tudta, hogy a ki nagy terhet czipel s hozzá bógánost eszik, annak — mint a tyuknak — emésztőre: türelemre van szüksége.

„Türelem te, a birkák és szamarak diós erénye!” ne hagyj minket se el. Nagy szükségünk van rá, mert — jól tudod — a postamester

is csak mester, már pedig: „Mester-nél a disznópásztor százszor jobban él.”

— r. —

Levelezés.

Kovácsna, 1894. május 8-án.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Bizony szép dolog, hogy egy olyan városban, mint Kézdi-Vásárhely, melynek 4700 lakosa van, két lap jelenik meg. Buzgó olvasója vagyok mindkettőnek s igazán sajnálkozással látom azon áldatlan küzdelmet, mely azokban foly. Én ezt sajnálhatosnak, de természetesnek is találom, mert kis városban két újság, ha azok ellentétes politikai állást foglalnak el, békeességben ki nem jöhetnek. És ez talán nem is volna jó. A higgadt józan gondolkodás ellenzékére kis városban is szükség van, mert a közügyek minden oldalról megbeszélhetvén, a különböző vélemények szűrőjén az ügyek úgy szólnak teljesen előkészítve kerülnek a határozat hozására. De midőn azt látom, hogy az ellenzéki sajtó nem a közügyek szolgálatát tartja szem előtt, hanem mintegy elvként kimondja, hogy mindent támadni kell kíméletlenül: hatóságokat s egyeseket egyaránt, mert ez az ellenzéki sajtó hivatala, ez igazán elszomorító. Mert őszintén minden pártédektől menten azt tapasztaltam, hogy az ellenzéki lapnak sem határozott politikai állása, sem meghatározott iránya nincs s csupán egy elv húzódik keresztül minden során: a sötét gyűlölet a törvényes rend és annak képviselői ellen. Ma egyik, holnap másik hatóság kerül a lap hasábjaira oly modorban tamadtatván meg, hogy az igazán minden jobb érzésű embert mélyen megháborít.

Hát ez a rendszer igen alkalmas arra, hogy anarhistákat neveljen, de arról szó sincs, hogy jó eredményeket szüljön. Ez nem a sajtó magasztos hivatása, hogy t. i. a nyilvánosság őre legyen, hogy a közművelődést előmozdítsa s hogy jó közszellemet hozzon létre, hanem ez igazán a sajtó elvadásza, mely rombol és pusztít s arra tanít, hogy ne tisztelj sem törvényt, sem tisztviselőket.

Nem régiben olvastam a „Székely Híradóban” egy cikket, mely nem kevesebbet kíván, mint azt, hogy Kovácsna község bírójá, albirájá, közgyámja a hatóság által csapassanak el, mert nem vagyonszemberek s így a községgel szemben vagyoni garanciát nem nyújthatnak. Tehát egy olyan tisztviselőnél — kitél a törvény hipotékát nem követel — nem a képesség és tiszta jellem, hanem a vagyon mennyisége az irányadó. Tehát egy becsületes, de szegény ember nem lehet tisztviselő, mert vagyona nincs? Ez elesapandó s helye a község vagyonszámba birtokosaival betöltendő. Így vagyon ez megírva urunk születésének 1894-ik esztendőjében egy vidéki ellenzéki újságban, ha nem is éppen ezen szavakkal, de ezen tendenciával. Én azt hiszem, hogy a becsületesség sokkal nagyobb hipotéka, mint a vagyon. Én ismerem jól azon tisztviselőket, kiket az ellenzéki lap levelezője kifogásol — habár nagy vagyonnal nem rendelkeznek is, legalább is úgy megfélemlenek hivatásuknak, mint elődeik.

Kovácsnai.

Egy kis helyreigazítás.

A „Székely Híradó” mult számában egy rakás nyilatkozat és cikkek jelent meg, melyek mind a járványról, rendőrkapitányról és lapunkról zengenek éneket. A nélkül, hogy polemizálni akárnánk, e cikkek egy néhány állítását az igazság érdekében rektifikáljuk.

Vajna Károly egy nyilatkozatban zokogja el szíve mély bubánátát, egyszersmind leczkét adván a rendőrkapitánynak a kötelességek és törvényekből. Hát ha Vajna Károly közönségi iskolai tanító oly alapos tanító, mint a mily törvénytudó, ama bizonyos szülők ugyanezek örvendhetnek. Vajna Károly ugyanis anyagi tájékozatlansággal hivatkozik az 1876. évi 14. t.-cz. 154 §. m) pontjára, azt állítván, hogy itt szépen megvagyunk írva a rendőrkapitány kötelessége, pedig hát nem ez a paragrafus, hanem a 141-ik irjakörűl a rendőrkapitány közegészségügyi teendőit. Csodálkozunk, hogy 3 doktor juris által szerkesztett lap főmunkatársa ilyen bakklövést követhetett el.

Igaz az, hogy a rendőrkapitány értesülvén arról, hogy Vajna Károlynál gyanús megbetegedés fordult elő, még az nap meggyőződést szerzett egy rendőr által, hogy ez igaz-e hogy orvosi segély alkalmaztatott-e, mert a kihágási büntető törvénykönyv 99 §-a előírja, hogy az a családfe, ki a házában kiűtött járványos betegségnél orvosi segélyt nem alkalmaz, 300 frtig büntethető pénzbüntetéssel sújtandó. Rendőrkapitány meggyőződést szerzett, hogy orvos kezeli a beteget, de ezen esetet nem vette nyilvántartásba s az óvó intézkedéseket nem vehette foganatba, mivel ez az orvos által mint difteritisz írásban vagy szóban be nem jelentetett s mert a hatóságnak nem szabad addig egy betegséget járványnak tekinteni, míg orvos szakértő a diagnoszt meg nem állítja. Igaz furesa dolgok kerülőnek ki abból, ha a rendőrhatalóság a szakértői véleményt elkerülve, maga állapítaná meg a járványt. S éppen a már megtörtént furesa eset vezette rá a hatóságot, hogy csupán az orvos írásbeli bejelentésének adjon hitelt.

A rendőrkapitánynak nem állott érdekében ezen esetet eltitkolni s mint minden más esetben úgy itt is megtette volna a szükséges óvó intézkedéseket s törvény szerint semmi mulasztás nem terhelte.

Hivatkozik a Székely Híradó, hogy a 4-dik difteritisz Kiss Károly tanár gyermeke. Ez sem igaz. Tessék a városi főorvos urat megkérdezni, ő gyógykezelte és ő jelentette be, mint kanyaró beteg.

Arra a nyilatkozatra, melyben a szerkesztőség testimoniumot tesz arról, hogy Vajna Károly a Székely Híradó szerkesztésében ártatlan, éppen semmi szükség nem volt, mert hát abban, ha valaki egy ellenzéki lap főmunkatársa, éppen semmi hiba nincs. Ez senkinek sem derogálhat s ennek ellenkezőjét a közudattal szemben bizonyítani nem szükség. Ilyen bizonyítványt mi sem nem kértünk, sem nem adnánk ki.

Ezek elmondásával ezen járványos polemikát magunk részéről befejeztük.

Ujdonságok.

— Székelyek érdekében. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter, a következő leiratot intézte megyénk főispánjához: „Méltóságos Főispán Ur! Kapcsolatban a hivatali elődöm 1891. évi április hó 18-án 9616. sz. a. kiadott leiratával értesítem Méltóságodat, hogy a m. kir. államvasutak gépgyára és a diósgyőri m. kir. vas- és acélgyárak felügyelő bizottságának hozzám f. évi 8778 sz. a. felterjesztett jelentése szerint a f. évi márczius hó 15-ke óta a budapesti gépgyárba négy székely vidéki munkás és pedig egy asztalos és három lakatos vétett föl és hogy itt a jövő hónapokban több ügyes

vasesztérgályos és vasgyalusra lesz szükség. A diós győri vas- és acélgyárban székelyvidéki munkások nem vétettek fel és előre láthatólag a jövő hónapban sem lesznek fölvehetők. Budapest, 1894. évi május hó 2-án. A miniszter helyett: Reiszsig s. k. államtitkár.

Járvány. F. hó 11-én újabb difteritisz merült fel. Május havában ez már a 4-ik eset. Ezek közül 3 egy házban fordult elő, ennél fogva a ragály csak számban szaporodott, de területileg nem terjedt. F. hó 12-én egy difteritisz beteg meghalt. A kanyaró jóformán lejárt magától, ennél fogva az iskolák május 15-én megnyitottak.

— **Távózo törvényszéki elnök.** Ponori Ponor Sándor volt k.-vásárhelyi elnök mult szerdán utazott el Brassóba új állomáshelyére. A k.-vásárhelyi törvényszék tisztviselői elkísérték szívélyesen mondtak neki búcsút.

— **Keresztek.** Csütörtöktől kezdve egymást érték a szent keresztek, melyek alatt az áhíttas hívek a hies esküszólyói bucsura vonultak. Szép az a vallásos hit, de csak úgy, ha igazán vallásos cselekedetekben nyilvánkozik meg, de a bucsujárás éppen nem tartozik ezek közé. Erkölszi szempontból igen sok kifogást lehetne ellene támasztani. Igazán ideje volna már ezen középkori vallásos szokást eltörölni, mert meg van az idő, hogy az Istent nem fényes templomokban, hanem lélekben és igazságban kell imádni.

— **Időjárás.** A falusi időjelzés szerint, mikor a keresztek járnak a szinészek és diákok utaznak, no meg mikor majális készül, eső szokott lenni. Ez időszert mindenik esély megvan, de esőt még nem kaptunk, de a naponként tornyosuló felhők remélni engedik, hogy a fagyos szentek eső nélkül nem fognak elmúlni. Ezen jeles szentek közül egy már megérkezett és el is ment a nélkül, hogy hideget hozott volna. A légmérséklet meleg és nyárias.

— **Medve vadászat.** Mult héten kézdivásárhelyi Tóth Lajos ur egy 2 éves medve-boesot lőtt a gelencei havasokon. A maczkó csak nem régebben öbödhetett fel téli álmából, mert nem volt ideje magára egy kis húst szedni. Oly sovány volt, hogy csupa szálalom volt nézni.

— **Veszett kutya által megharapva.** Varga Rózát Nyujtódon f. hó 9-én egy kutya harapta meg, melyről konstataltatott, hogy veszett volt. Az asszony nagy rettegésben van s alapos félelmeit azon felvilágosítás, hogy megmenekedik a veszedelmes betegségtől, ha Budapesten a Hőgyes intézetben kezelés alá veszik — nem látszik megvigasztalni.

Hasznos tudnivalók.

A varjakat a veteményektől távol tartani az által lehet, ha egy varjut lelővünk, s ezt egy látható helyre póznára felakasztjuk. Addig, míg a felakasztott varjuból csak egy kis darabka is megvan, a varjak a közeli területet elkerülik.

A dohos borok megjavítása. A dohos borokat megjavítani úgy, hogy a dohos szag teljesen eltűnjön, nagyon nehéz. E célra még legjobb a bort tiszta esontszénen át szűrni, a mely a dohos szagot magába veszi. A esontszéneni átszűrés alkalmával azonban megtörténhetik, hogy a bor savtartalma neutralizálódik, a mi ismét az iz megváltozását vonja maga után. Lehet még a bajon úgy is némileg segíteni, hogy a dohos bort összekeverjük a jövő ősszel friss musttal s vele együtt rjesztjük ki.

Az ugorka keserű ize többnyire a napsugaraknak az ugorka gyümölcsére való behatásától ered. Míg az ugorka a levelek árnyékában

kok előtt. Azok a barna ablakok nem is sejtik, hogy valahol mossze, egy más, idegen országban, dalt énekelnek róluk.

„Kossuth Lajos ablakára
Ráhajlik a ciprus ága;
A szent öreg levelet ír,
Hulló könnye a tintája.
Fekete gyász az a levél,
Minden sora búbanatos...
Szabad lesz még Magyarország —!
Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos...!”

Templomba mentünk innen. Hangulatunkhoz méltó helyre. Kisebbszerű katolikus templom volt, melyben éppen a reggeli ima folyt. S habár a többség „csak” eretnek vala is közöttünk, mégis bizonyos meghatottsággal távoztunk.

A Po partjára sétáltunk ki, hol Garibaldi szobra áll, szembe nézve a Via dei Millevel. Tömör, félig faragtalanul hagyott sziklatömbből művészen kibontakozó granit talapzaton áll a hatalmas hadvezér bronz alakja, fején a jellemző kis kerek sapkával, két kezében keresztbe fogott kardját tartva. Jobbfelől, a talapzat előreszén Italia nemtője ül fehér márványból faragva; jobb kezében a litorok bárdos vesszőnyalábját emeli, baljában zászlót lobogtat. A másik oldalon egy nyugvó (sovány) oroszlan van, fölötté Turin ezimere, az ágoskodó bika.

Kalapot emeltünk a nagyszabadsághős szobra előtt és — a kitűzött délelőtti 11 óráig időnk még engedvén — körül tekintettünk a kies Po parton, mely Turinnak kisebb méreteiben ép oly karakterizáló pontja, mint Budapestnek a Duna partja. Itt is a síkságon fekvő, tulajdonképpen törzsvárossal szemben, a tulsó jobbparton lankás hegyek emelkednek, csakhogy itten királyi palota helyett, a „Monte dei Capuccini” tetején kapuczinus kolostor van; mi azonban mit sem von le a kilátás festői voltából.

Még a lánczid sem hiányzik — persze csak kicsiben. (A Po itt 90—100 meter széles, de sekély vizű.)

Az oriai platán és hársorokkal beültetett Po parti „Corso Lungo”-ról visszafordultunk a városba s a csöndes, néptelen „Maria-Theresa”- és „Cavour”-terén áthaladva a „Piazza Carlo-Emanuelé”-n álltunk meg, az olasz Kossuthnak: Cavournak pompás szobra előtt. Italia térdei Cavour lábainál és babért nyújt neki. Ezért nem tetszik ez a szobor Kossuthnak, mint azt aztán előttünk is nyilvánította. „Térdeljen bármely nagy ember a nemzete előtt, de ne a nemzet az előtt!”

Körüljártuk a 14 meter magas teljesen fémhárványból faragott szobrot, melynek allegorikus mellékalakjai az igazságot, kötelességet, politikát és függetlenséget személyesítik. A talapzat alsó részét szép bronz reliefek díszítik. Véleményem szerint a mellékalakok sikerültebbek rajta, mint a kettős főalak, melyet a szoros egymás mellé zsúfoltság kissé nehézkessé tesz. — (A szobrász — Dupré — több mint 700,000 frankot kapott érte.)

Az idő előre haladván, haza sietünk a szállodába, hogy magunkhoz véve a diszpolgári oklevelet, délelőtti 11 órakor pontosan ott lehessünk az élő legnagyobb magyarnál, kit látni és hallgatni mindnyájunk várva-várt legfőbb óhajta és utunk legelső célja vala.

Egyszerű fekete szalonruhába öltözve, fehér nyakkendő és keztyűvel, nemzeti kokárdával mellünkön és szívünkben valami kimondhatatlan felemelő érzettől áthatva, átszellemült lázas lélekkel fordultunk be, a kitűzött időben, a Via dei Millevel 22. számú háza kapuján és álltunk meg az első emeleti, barnára festett, rácsos ajtó előtt, melyen az annyszor leirt kis sárgaréz tábla áll a belevéselt egyetlen, de bővebb magyarázatra nem szoruló névvel: — Kossuth.

Mindnyájan éreztük, hogy életünk legszebb pillanata előtt állunk.

A villanyos csengővel adott jelre megnyílt az ajtó. Az előszobába léptünk, hol az olasz szolga felsőkabátainkat, kalapjainkat stb. elszedvén, a diszpolgári oklevelet tokjából kifejtve kezembe vettem és Aulich titkár kalauzálása mellett — ki előnkbe sietett — Kossuth tágas dolgozó szobájába vonultunk. (melynek, a sok felvétel között, leghívebb képét a „Vasárnapi Ujság” 1892. évi 51. számában láttam.) A nemeslelkű, nagyműveltségű honleány, az igazi magyar urnő valódi mintaképe: Ruttkayné, Kossuth Lujza fogadott, könnyein átszövő jóságos arccal, nyájasan szólván: „Isten hozta a jó székelyeket: Foglaljanak helyet, míg testvérem jön; nagyon várta az önök megérkezését”...

Elfogódva, némán foglaltunk helyet, az íróasztalhoz közelebb eső egyik asztal körül és el-elakadva adtunk választ Ruttkayné szelid kérdéseire, melyek utazásunk körülményeire vonatkoztak.

Küldöttségünk legerősebb tagjai is — kik életüknek oly régóta táplált s csaknem elérhetetlennek hitt, legforróbb vágyát látták valahára most beteljesülni — elérzékenykedve törülgettek visszafojthatatlan könnyeiket, s csak alig-alig sikerült nekem is látszólagos nyugalmamat némileg megőrizni. De le kellett küzdenem lelkem viharát, s visszaparancsolni mindegyre feltörő könnyeimre, mert — rám nehezedett az üdvözlő beszéd megtartásának, ez alkalommal igazán bajos kötelessége. Nem volt szabad sirnom — pedig bizony szívesen tettem volna, mint a többi...

A velünk szemben levő kis fehér ajtó (mely a nagy hazafi halószobájából szolgált hozzánk) egyszerre csak megnyílt — csupán akkorára, melyen egy ember kiferhetett — és csöndes mozdulattal, halkan, belépett rajta egy galambbőz agastyán, s nyugodtan betéve maga után az ajtót, szeliden körül tekintett és lassan felénk közeledett.

Kossuth Lajos volt.

E pillanat megrázó hatását hiven leírni lehetetlen.

Ülőhelyeinkről hirtelen fölemelkedve éljenzettünk: mire fejével és kezével tagadólágg intgetett és mély hangon mondá: „elég volt már; már csak rom vagyok — csak rom...” És azzal kezeit rövid fekete kabátja zsebeibe mőlyesztve szorosan közel jött hozzám — ki kissé előre léptem — s élesen szemembe nézve, megállt — s egy pillanatra sem vette le rólam figyelő mély tekintetét.

És nekem e két szemek babonás nézésétől, minden megelőző izgatottságom nyomban elrepül, — mintegy, megnevezhetlen varázslat hatása alá kerültem — és teljes nyugodtsággal

s székely hidegvérrel kezdettem meg egyszerű üdvözlő beszédemet.

„Mélyen tisztelt Kormányzó Ur!”

Egy, a messze Keleti Kárpátok tövében fekvő és a nagyvilág előtt teljesen ismeretlen kis székely városból jöttünk ide, mint annak kiküldöttei, hogy dicső történelmünk legfényesebb korszakának örökre legnagyobb férfiát: Mélyen tisztelt Kormányzó Urat, szemtől szembe üdvözlőhessük, és polgártársaink közöktatásával magunkat, városunkat, és ez által székely nemzetünket is, örökre feldiszhessük.

Igazibb és szentebb lelkesedéssel szívünkben jöttünk ide, mint a minővel az igazhívó muzulmán több száz mértőldnyiről Mekkába zarándokol, — és e pillanatban a meghatottságtól elfogultan, remegő szívvel állunk itt, midőn elgondoljuk, hogy az előtt, a jelenleg élő legnagyobb magyar előtt állunk, kinek halhatatlan nevével ajkunkon szoktunk mindig és mindenütt vallomást tenni szent nemzeti hitünkről, mely egy teljesen szabad és független Magyarország eljöveteleiben vetett örök hitnek szent hitvallása...

Mi egyszerű, szegény, de szabad multunkra büszke székelyek, kik ott a Keleti Kárpátok aljában hosszú századokon keresztül, véres küzdelem árán tartottuk fenn magunkat, s ez által a magyar nemzetet Erdélyben: ma is teljes öntudatával bírnak anna nagy, nemzeti missziónak, melyre egy évezred óta elhivatva lettünk; és habár csak csendben és elszigetelten is, de éjt-napot egybevetve azon munkálkodunk, hogy erős nemzeti és faji önértetünk örökös ébrentartása és ápolásával, hatalmas támaszai lehessünk mindenkori a magyar nemzetnek s a magyar szabadságnak. És, hogy ez csakugyan úgy van; hogy „még mindig élünk”; hogy még mindig „nem felejt el a székely vér” és hogy még mindig lángoló lelkesedéssel és mély áhitattal emlékezzünk vissza történelmünk Messiására, ki a „magyar Lázárt” halálos álmából életre keltette vala —: annak óhajtottuk némi jelét adni most, midőn eljöttünk — a Miklos Kelemen és a Gábor Áron hazájából — hogy a mélyen tisztelt Kormányzó urat székely polgáraink közé sorozzuk és nagy nevével magunkat örökre felkössük.

E, reánk nézve páratlan ünnepélyes alkalom örömeinek, a legbensőbb megilletődésnek, és a rajongó tisztelet és hódolatnak egybelángoló kifejezhetlen érzéseivel keblünkben, adjuk át a Mélyen tisztelt Kormányzó urnak Seps-Szentgyörgy város tanácsa és közönsége nevében, Seps-Szentgyörgy város szerény diszpolgári oklevelét, melyet — alázattal kérjük — oly szívesen fogadni kegyeskdjék, mint a mily tiszta, igaz székely szívvel, hazafiui lelkesedéssel és a felülmulhatatlan nagy honfiúi érdemek iránti hódoló elismeréssel és kegyelettel mi azt adjuk és felajánljuk...

Itt — noha, megvallom, lett volna még vagy két befejező mondat elmondani valóm — meg kellett állnom, mert a küldöttség tagjai önkénytelenül lelkes éljenzésbe törtek ki, mire — látván, hogy a nagy férfiú is szavaimat befejezettnek véli — elhallgattam és átnyújtottam Kossuth Lajosnak Seps-Szentgyörgy város diszpolgári oklevelét.

Kossuth átvette, letette íróasztalára s nyájas mosolyra derült szeméit körülhordozva a küldöttség könnyező tagjain, kik mindnyájan visszafojtott lélekzettel lestük ajkairól az első szót — lassu, mély hangon hozzánk intezett legelső szavai ezek valának:

„Üdvözlöm önöket!”... Aztán elmondá hogy: „ne várjanak tőlem valami fényes szónoklatot; kilenczvenegy éves öreg ember vagyok már, nem telik tőlem. Mondják, hogy valamikor én is jól tudtam beszélni, de az valaha régen volt, annak vége...” És megható, egyszerű szavakkal, mind jobban-jobban belemelegedve — miközben hangja érzessé és dörögővé vált — kezdett beszélni, röviden kifejezvé hálás köszönetét a S-Szentgyörgy város által diszpolgárrá lett megválasztásáért, és nagy örömet, hogy székelyek keresték föl oly messze távolból. „Mindig szeretettel viseltettem — mondá — a derék, a hős székelyek iránt a multban: élénk érdeklődéssel viseltetem irántuk ma is. Vigyék meg székely városuk polgárainak szíves üdvözetemet és hálámat kitüntető megenlékezésükért!”...

Sajnos, hogy lehetetlen, csak megközelítőleg is, hiven reprodukálni az ősz próféta megragadó közvetlenség-gel elmondott klasszikus beszédét, melylyel minket köszöntött. Csupán a hang, ez a szív mélyére markoló, megigéző eposzi zendület — melynek varázsa egykor egy nemzetet hívott újjászületésre — ez egyedül, mi örökre megmaradt belőle és mindegyre vissza-visszaesendül lelkünkben, és hallani véljük annak ma is behizelgő lágyágát, majd meg erőteljes dörgését...

Ahíttal csókoltuk meg a szent öreg felénk kinyújtott kezét, és röviden bemutatkozván, vendégszerető kínálkozására helyet foglaltunk íróasztala körül, miután ő is leült az az előtt levő karosszékébe.

(Folytatása köv.)

Levél a szerkesztőhöz.

A postamester.

(Vége.)

Nem ezekről szól a nóta, hanem azokról a postamesterokről, a postaintézménynek azokról a mostoha gyermekeiről, a kik nem is hivatalnokok, hanem csak konvencziós eselédék, a kiknek a gazda okkal, ok nélkül felmondhat, a kik maguk huzák azt az egész igát, a mit a kincstáriak négyen öten egymás közt megosztva is terhesnek tartanak. S én istenem, milyen intenzio mellett!

Hogy némileg tájékozottassam az olvasót a mi teendőinkről, nagyjában kimutatom, hogy hányféle munkát végzünk. Egy postamesternek vezetni kell ugyanis: 1. Utalvány-bevételi naplót, 2. ajánl. levelek felvívó könyvét, 3. kocsipostai felvívó könyvet, 4. indító könyvet, 5. indító egyenleget, 6. utalvány érkezési, 7. utalvány kifizetési A., B., C., D., naplót, 11. rakár, 12. átvevő könyvet, 13. érkezési egyenleget, 14. postanaplót, 15. utárvételi egyenleget, 16. levonó ivet, 17. visszajelentési könyvet, 18. hiányzó küld. előjegyzését, 19. tértüldemények jegyzékét, 20. ajánl. levelek leadó könyvét, 21. tudakozványok jegyzékét, 22. postai megbízások naplóját, 23. takarékbefizetési és 24. kifizetési naplót, 25. készpénzforgalmi naplót, 26. óralevelet, 27. rovatlapokat, 28. gátót. Ezek mellett naponként zár-

van, addig megtartja jó kellemes ízét. Ha azonban a hőség a leveleket úgy lelkasztja, hogy azok az ugorkának már árnyékot nem nyújtanak, úgy a gyümölcsök keserűvé válnak. Hogy tehát a keserűsödést meggátoljuk, nem kell egyebet tenni, mint az ugorkát úgy a levelek alá helyezni, hogy azok folyton árnyékban legyenek; hogy pedig a levelek ne lelkadjanak, arról gondoskodni kell a növények kellő öntözése által.

A talaj befödése a zöltséges kertben. Száraz időjárásban egy nagyobb zöltséges kertben nagy fáradságot és költséget okozó munka a veteményes ágyaknak meglocsolása, különösen az esetben, ha a vizet messzebből kell az ágyakhoz hordani. Hogy a talaj ne száradjon ki oly hamar, ezt elérhetjük az által, ha a sorok közei közt lévő talajt betakarjuk éretti trágya, lomb, aserkéreg, fűreszpor, vagy mohával, a melyek alatt a talaj hosszabb ideig nyirkos marad; eső után a talaj nem cserepesedik meg, hogy azt lazíts végett kapálni alig kell, minthogy a talaj anélkül is laza marad. A befödött talajt ritkábban kell gyomlálni, mert a gyomok egyáltalán nem, vagy csak kis mérvben szaporodnak el. A befödés által egyuttal elejét vesszük annak is, hogy heves zápor-esők alkalmával a zöltségfélék a föld alá bepiszkittassanak.

Háromszék megye közigazgatási bizottságától.

543 szám.
1894.

Hirdetmény.

A kézdívasárhelyi állomás számára honvédségi lőtér gyánánt szükséges terület az altorjai határban szemeltetvén ki, a szerződés kötés öt telekre nézve az érdeklő tulajdonosokkal már megtörtént, de ifj. Márton Károlylyal, valamint Vargyasi János és elhalt neje néhai Márton Rozália jogutóda Vargyasi Dénessel a békés utoni kiegészítés nem sikerülvén, m. kir. honvédelmi miniszter ur ó nagyméltósága 1893. évi május hó 5-ről 18.669 sz. a. kelt magos rendeletével, meg-

nevezett tulajdonosok telkének a m. kir. államkincstár tulajdonába való kisajátítását az 1879 évi XXXVI. t. cz. 55. §-hoz képest elrendelni méltóztatván, miután a háromszékvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal által az 1881. évi XLI. t. cz. 31. §. értelmében a kisajátítási terv elkészítettett, s a vármegye alispánjának idei ápril hó 9-ről 5317 sz. a. intézkedése következtében a helyszíne-re kiszállott vegyes bizottságnak sem sikerült a két telek tulajdonosai-val a barátságos egyességet létrehozni, a vármegye tisztii ügyészének idei ápril hó 27-ről a kisajátítási eljárás keresztül vitele czéljából a vármegye alispánjához tett jelentése s utóbbinak idei május hó 1-től 6481 sz. a. alatt a kisajátítás foganatosításának sietős elrendelése iránt tett előterjesztése következtében ezen közg. bizottság az altorjai 338 számú tjkvben 7944 hr. sz. a. előforduló 1 hold 15 □-ól kiterjedésű, ifj. Márton Károly tulajdonát képező szántóra és az Altorja 341 számú tjkvben 7949 hr. sz. a. felvett 1 hold 355 □-ól kiterjedésű Vargyasi János és neje néhai Márton Rozália nevén álló, de Vargyasi Dénes tényleges tulajdonos használatában levő szántóra nézve az elrendelt kisajátítás foganatosítására az 1881 évi XLI. t. cz. 337 §. alapján Ujjvárossy József közg. bizottsági tag elnökleto alatt dr. Bodor Tivadar és Gyárfás Győző kir. mérnök közg. bizottsági tagoknak, tagokul és Dálnoki Károly törvényhatósági első aljegyzőnek jegyzőül kijelölése mellett bizottságot küld ki; s a bizottsági eljárás határidejéül f. 1894 évi május hó 30-ik napját tűzi ki, mely napon reggeli 9 órakor Altorja község házában fog a tárgyalás megkezdetni.

Miről Altorja község előjárásága az idézett törvény 34. §. rendelkezéséhez képest a terv közlése mellett azon meghagyással értesítettik, hogy a tervrajzot és összeírást a község házában a tárgyalást megelőzőleg legalább 15 napig közszemlére tegye ki, s erről és a tárgyalás idejéről az érdekelteket a helyi szokáshoz képest haladéok nélkül értesítse; az elébb idézett §. értelmében felvétetik ezen hirdetménybe, hogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása fellett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekeltek közül senki sem jelenik meg.

Háromszékvármegye közigazgatási bizottságának Seps-Szentgyörgyön, 1894. május 8-án tartott ülésében.

Potsa József,
főispán.

BORSZÉKI BORVIZ!

A szénsavas ásványvizek királya!

Kitünő élvezeti és gyógyvíz, mely a budapesti, bécsi, triezsi párisi stb. kiállításokon ezüst, arany érmekeket és elismerő okiratokat nyert.

Mint gyógyvíz, igen jó hatással alkalmaztatik: vérszegénység, idegbántalmaknál, emésztési zavaroknál s általában a belszervezet összes bántalmainál.

Mint üdítő ital, tiszta, kellemes ízű, pezsgő borvíz, tisztán, vagy bor és szörpökkel vegyítve páratlanul áll.

Főraktár Kézdi-Vásárhelytől III. kerület, Kossuth-utca 367 házszám alatt Nagy I. Lázár takarékpénztári pénztárnok urnál, hol ezen kitünő, hazai víz „Fő”- mint „Kossuth” kúti forrásból, mindig friss töltésben, nagyban, mint kicsinyben, jutányos, szabottáron kapható s csak raktárainkban található czimkezett palaczkok hamisítatlan tartalmáért vállalunk szavatosságot.

Rendelésre házhhoz szállittatik.

A borszéki ásványvizek elárutási fővállalata:

LÁZÁR ÉS VERZÁR,
Brassóban.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, miszerint az általánosan

kitünő minőségűnek elismert

BECSINI PORTLAND- ÉS ROMÁN-CZEMENT

főraktárunkat Brassó- és Háromszék megyék részére:

Aronsohn H. és társa czégnél Brassóban állítottuk fel, a hol cementeink, eredeti gyári árak mellett kaphatók.

Redlich, Ohrenstein & Spitzer.

1-4

Alapított

1841. évben.

A PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK váltó-üzlete

BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZÁM

saját házában.

Részvénytőke 10.000, frt. Tartalékalap 4.400,00 frt.

Vesz és elad mindenemű értékpapírt a hivatalos tőzsdei arfolyamok alapján; tőzsdei műveleteket a legjuttányosabban eszközöl; pénzügyi műveletekre nézve szívesen szolgál szakszerű felvilágosítással; igérvényeket minden huzásra boesájt ki; előleget nyújt értékpapírokra; díjmentesen megvizsgálja a sorsjegyeknek és sorsolandó értékeknek huzasait; kisorsolás által érhető arfolyamvesztés ellen biztosít sorsjegyeket és sorsolandó értékeket.

1-3

Mária-czelli Gyomor-cseppek

nagyszertuen hatnak gyomor bajoknál, nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felújtság, savanyu felbőffögés, hasmenés, gyomorgégés, felesleges nyálkaválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörös, székülés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult tejfájásnál, a menyinyhen eza gyomortól származott, gyomorluterhelésnél etelekek és italokkal, gilszták, májbajok és hamorhoidáknál.

Említett bajoknál a **Mária-czelli gyomor-cseppek** évek óta kitünőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanusít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr. — Magyarországi főraktár:

Török Jozsef gyógyszerháza
Budapest. Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni!! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom”

A **Mária-czelli gyomor-cseppek** valódián kaphatók

Kapható: KOVÁCS FERENCZ gyógyszerésznél.

Arankamentes

LÓHEREMAG

nagy szemű 100 kilója 86 frt

5, 10, 25, 50 kilós zsákokban államilag ólomzárolva.

RÉPAMAG

ugyanolyan árban Alvinczen feladva utánvétellel kapható:

Gróf TELEKI ARVÉD
drassói uradalmában u. p. Koneza.

A Richter-féle *Tinct. Capsici comp.*

HORGONY-PAIN-EXPELLER

elnevezés alatt igen jó hírnévnek örvend.

Ezen fájdalomcsillapító bedörzsölés valamennyi kőszvény, esz és tagszaggatásban szenvedő egyéneknek ez uton legyen ajánlólág emlékeztető hozva. Ezen tinktura már **25 év óta, mint legmegbízhatóbb** háziszser általánosan kedvelt és ennélfogva már további ajánlásra nem szorul.

Csekély ára üvegenként 40 kr., 70 kr., vagy 1 frt 20 kr. vagyontalanoknak is lehetővé teszi, ezen kisűnő háziszsernek beszerzését. Bevásárlás alkalmával a „Horgony” védjegyre ügyelendő, nehogy utánzatot adjanak, mert csak a vörös Horgonnyal ellátott üvegek valódiak. Ha a valódi Pain-Expeller helyben nem volna kapható, akkor forduljunk a gyártók gyógyszerertárához: Richter gyógyszerertára „Az arany oroszlanhoz” Prágában, vagy Török József gyógyszerészhez Budapesten.

„NE VÉGY CZIGÁNYTÓL SZENET!!”

mondja a példabeszéd, s ezt joggal elmondhatom én is, midőn raktáromat ajánlom mert csak oly nagy üzlet, mint az enyém szabhat, — készpénzzel való vásárlás óriási árukészlete és számos más előnye folytán — olcsó árakat, melyek végre is a vevőnek csak javára szolgálhatnak.

Tetszetős minták magánnevők részére ingyen és bérmentesen.

Gazdag tartalmu **mintakönyvek**, melyek ritkítják párjukat, szabók részére bérmentesen.

SZÖVETEK EGÉSZ REND RUHÁKRA.

Perwien és doszking a magas klerus részére, előírás szerinti szövetek hivatali egyenruhákra, veteránok, tűzoltók, tornászok részére, livrékre, billárd-posztók, játszó-asztalok, kocsifődelekre, ugyancsak vízmentes lodenok vadászkatókra, mosó-szövetek, utazó-plaidek stb. stb. 4—14 frtig.

Értékes, tisztességes, tartós, tiszta gypaju posztót és nem olcsó rongyot, melyek a földolgozásra sem érdemesek, ajánl

STIKAROVSKY JÁNOS

BRÜNNEN (Ausztria Manchestere)

Legnagyobb gyári posztóraktár félmillió forint értékben.

CSAK UTÁNYÉTELLEL SZÁLLIT.

Levelez magyar, német, cseh, lengyel, olasz, francia és angol nyelven.

Sz. 2640.

1894.

Pályázati hirdetmény.

A bereczki körorvosi állomás, lemondás folytán, üreseedésbe jöven, annak betöltésére ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állomással 800 frt fizetés és 200 frt utazási illetmény élvezete jár, valamint a szabályrendeletileg megállapított díjak, melyek a körlet lakossága által — teljesített orvosi eljárás után — fizetendőek.

Ezen kerület-csoporthoz tartozik Bereczk székhellyel: Lemhény, Almás, Csomortán, Esztelnek, Kurtapatak, Bélefalva, K.-Martonos és Sósmező községek, melyeket a körorvos a szabályrendelet szerint megállapított időközben meglátogatni, ottan a közegészségügyi szolgálatot teljesíteni és azon községekbeli betegeket gyógykezelni köteles. Köteles a körorvos a körben szegény betegek gyógykezelését ingyenesen teljesíteni.

Nappali látogatásért 30 kr., éjjeli látogatásért 50 kr jár, míg Sósmezőn ezen díjak nappalra 2 frt, éjjelre 2 frtban állapítvák meg, a kiszolgáló fuvaron kívül.

Pályázhat minden magyar nagykorú honpolgár, ki az 1883. évi I. t.-cz. 9. §-a és az 1876. évi XIV. t.-cz. 143. §-ban foglalt minősítéssel bír, mindazonáltal köteles addigi gyakorlati idejéről, erkölcsi és társadalmi magaviseletéről kellőleg kiállított bizonyítványokat is csatolni.

A pályázati határidő **flyó évi május hó 31-ig** terjed, mely ideig a pályázatok alattírthoz benyújtandók lesznek; később beérkezettek tekintetbe vétetni nem fognak.

Kézdi-Vásárhelytt, 1894. évi május hó 9-én.

Gábor Péter,
főszolgabíró.

1—3

Kérjen ön

„ZACHERLIN“-t,

mert ez a leggyorsabban és legbiztosabban ható szer bármilyen rovarok kiirtására.

Mi sem szólhatna világosabban ezen szer rendkívüli ereje és jósága mellett, mint annak **hallatlan elterjedése**; mely körülmény abban leli magyarázatát, hogy nem létezik egy második rovarirtó szer, melyet a „Zacherlin” legalább is tisztességesen fölül ne mulna.

Hanem kérjen Ön mindenkor **lepecsételt** palaczkot, mely a „Zacherl” nével van ellátva. Minden más nem egyéb értéktelen utánzatnál.

Egy palaczk ára: 15., 30., 50 kr, 1 frt, 2 frt. A „Zacherlin”-szóró 30 kr.

A „Zacherlin” valódi minőségben kapható:

Kézdi-Vásárhelytt: Kovács Ferencz gyógyszerész
Janosó Géza gyógyszerész és
Csizsár Pál keresk uraknál.
Csik-Gyimesen: Szűcs György, Alter Grünberg,
Leitzerowitz Ábrahám uraknál.

Csik-Szeredán: Nagy Gyula és
Gözy Árpád uraknál.
S.-Szentgyörgyön: Molnár Jenő,
Ötves Pál,
Séra István és
Beteg Bálint gyógyszer. uraknál.

2—5

Baróthon: Brandstätter Sándor urnál.

Kézdi-Vásárhely, IFJ. JANCSÓ MÓZES könyvnyomdája.